

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО–НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

24 ТРАВНЯ 2023 р.

«АГРОПРОДОВОЛЬЧИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВІЙНИ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

м. Одеса

УДК 338.43: 35

Агропродовольчий сектор України в період війни: виклики та перспективи. Матеріали науково-практичної конференції 24 травня 2023 року / кафедра економіки промисловості. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. 87 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку агропродовольчого сектору України в період війни. Запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем розвитку підприємств різних галузей агропродовольчого сектору, ОТГ та районів у контексті викликів воєнного часу та післявоєнної відбудови. В доповідях особлива увага приділялась повоєнному відновленню України на засадах сталого та інклюзивного розвитку.

Організаційний комітет конференції

Голова: Павлов О.І., д. е. н., професор

Заступник голови Козак К.Б., д. е. н., професор

Члени комітету: Макаринська А.В., д. т. н., професор

Самофатова В.А., д. е. н., професор

Купріна Н.М., д. е. н., професор

Дідух С.М., д. е. н., доцент

Кулаковська Т.А., д. е. н., доцент

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою

Одеського національного технологічного університету,

протокол № 14 від 20.06.2023 р.

Матеріали подаються за оригіналами рукописів доповідей

учасників конференції

ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА ТУРИСТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ 67

Саркісян Г. О., д. е. н., доцент

Шепелева О. В., аспірантка

Одеський національний технологічний університет

МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: АДАПТАЦІЯ ДО ВІЙНИ, ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ 72

Мініна В. О., аспірантка

Одеський національний технологічний університет

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ 76

Федорова Т. С., аспірантка

Одеський національний технологічний університет

РОЛЬ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ВІДНОВЛЕННІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ 80

Мироненко Б. В., аспірант

Одеський національний технологічний університет

РЕБРЕНДИНГ У НАПРЯМІ ІНКЛЮЗИВНО ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ ПІД ЧАС ВІЙНИ 83

Кушнір О.І., аспірантка

Одеський національний технологічний університет

3) харчової безпеки — порушення наказів МОЗ України, перевірки захисту прав споживача, реєстр з виявлених токсичних забруднення, позбавлення ліцензії для оператора зернового ринку на даний вид діяльності;

4) кримінальної відповідальності — ст. 275 кримінального кодексу України: штраф до 16 млн. грн. або 3 роки позбавлення волі.

На жаль, в Україні для зерна до цього часу ще не введені обмежувальні концентрації бензапірену, що з часом призведе до проблем експорту зерна.

Перераховані проблеми переведення зерносушарок на альтернативні види палива в нинішніх умовах різкого зростання вартості енергоносіїв є надзвичайно актуальними. Їх вирішення дозволить не лише покращити енергетичні та екологічні складові сушіння зерна, але й гарантуватиме безпечність просушеного зерна, що надзвичайно важливо для збереження здоров'я людей.

Література

1. Станкевич Г. М., Страхова Т.В., Борта А.В. Сушіння зерна: Підручник. Видання друге. Перероблене і доповнене Одеса: КП ОМД, 2021. 248 с.

Саркісян Г. О., д. е. н., доцент

професор кафедри туристичного бізнесу та рекреації

Шепелева О. В., аспірантка кафедри туристичного бізнесу та рекреації

Одеський національний технологічний університет

ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА ТУРИСТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Чергова тема для дискусій це – відпочинок під час воєнного стану в Україні. На думку багатьох – не зовсім етично подорожувати, коли в країні тривають бойові дії, але для підтримки економіки країни у такий важкий час навіть туристична галузь служить підтримкою для збереження та відновлення країни.

Сьогодні одним із затребуваних видів відпочинку в Україні є туризм в регіонах та сільських територіях, де туристи прагнуть покращити здоров'я та відновити сили. Сільський зелений туризм має давні традиції та передбачає організацію відпочинку і дозвілля в сільській місцевості. З позиції державної та місцевої влади навіть у період воєнного стану, сільський туризм доречно розглядати як важливий інструмент, що сприяє соціальному, економічному та культурному розвитку сільських громад [1].

Через передовий досвід європейських країн на ринку туристичних послуг сільський туризм активно популяризувався в Україні в останні роки через різноманітні пропозиції з організації і проведення дозвілля, серед яких оригінальністю та атрактивністю послуг виділялись фермерські господарства. Саме сільський зелений туризм є одним із способів додаткового доходу для фермерських господарств. Багато фермерських господарств почали активізуватися на ринку туристичних послуг через створення на своїх територіях атрактивних автентичних локацій, які стали невід'ємним елементом маршрутів екскурсій та програм турів.

В питанні впровадження сільського зеленого туризму у фермерських господарствах найбільшу роль відіграє забезпеченість земельним ресурсом, адже даний вид туризму потребує, окрім ділянок для вирощування фруктів, овочів, розведення молодняка та риби, додаткової території для розташування садиб або ж невеликих будиночків, в яких будуть мати можливість проживати туристи. Проте не менш вагоме місце посідають також і трудові, матеріальні ресурси, які доповнюються підприємницькими здібностями. Зазначені ресурси в сукупності утворюють ресурсний потенціал фермерських господарств, використання якого, при правильному управлінні, принесе додатковий дохід [2].

За думкою Жан-Жака Ерве, экс-радника з питань сільського господарства при українському уряді Звісно, навіть маленьке фермерське господарство має можливості працювати із прибутком. В Україні, якщо один

фермер нормально працює і отримує 100 доларів чистого прибутку з гектара (а великі підприємства отримують і більше), то з тисячі гектарів землі щорічний прибуток становитиме 100 тисяч доларів. І важливим стимулом у розвитку фермерських господарств буде саме зростання туристичних потоків на сільські території.

Навіть зараз у воєнний період чимало фермерських господарств продовжують діяти у різних областях України, акцентуючи увагу на виробництві різноманітної локальної продукції та поширюючи асортимент туристичних послуг.

Яскравим прикладом служить сімейна виноробня у Миколаївській області "Slivino Village" – заздалегідь зв'язавшись із господарством, можна замовити дегустацію. Також господарі ферми пропонують проведення на території різноманітних фестивалів, із залученням анімаційної програми та майстер-класів. Ще одним прикладом може служити равликова ферма «Ойстервіль» у с. Кордон Одеської області, де туристам пропонують навіть активні види розваг – катання на квадроциклах, сапах, катамаранах.

Також активним попитом користується під час воєнного стану агроферма «Пан Білан», де туристам пропонують екскурсії до квіткових теплиць, теплиць з розсадою салатів та пряних трав, відвідування міні-ферми, прогулянку до ставка та в дубовий гай, прогулянку садом (з дегустацією) – черешня, персики, ягоди (з дегустацією) – полуниця, смородина, ожина. Також на місті можна придбати овочі та фрукти, які мають органічну сертифікацію. Навіть передбачені екскурсії для школярів на тему «зелені уроки».

Набуває популярності апітуризм, як додатковий вектор розвитку фермерських господарств. Окрім дегустації локальних страв та напоїв, а також м'ясо-молочної продукції туристам пропонують лікувально-оздоровчі процедури від продуктів бджільництва. Зараз апітерапію пропонує парк сімейного відпочинку «Нью-Васюки» на території якого знаходиться страусина ферма та Центр етнографічного, сільського зеленого туризму і

сімейного відпочинку «Фрумушика-Нова».

Ціни та якість того, що вам запропонують, однозначно порадують. Чимало успішних туристично-орієнтованих ферм діє у різних областях України, пропонуючи своїм гостям не лише продукцію власного виробництва, але й можливість здійснити екскурсію територією ферми, побачити різні виробничі процеси, а іноді і взяти в них участь, продегустувати місцеві вироби, придбати сувенірну продукцію, а ще – відпочити від міського шуму та зануритись в затишну сільську атмосферу.

Зараз набувають популярності у вигляді туристичного атракціону у фермерських господарствах – кукурудзяні лабіринти, які виконують у формі портретів кіногероїв, малюнків та поєднують із іншими розвагами під час турів у сільську місцевість – поїздками на возах або тракторних причепах, встелених сіном, контактним зоопарком домашніх тварин, ігровими майданчиками, місцями для пікніків. В Україні також є уже такого типу два лабіринти, один розташований у кукурудзяному полі «Labirudza» у Пирогові, відкритий у серпні 2015 року, а ще один знаходиться у с. Піщане, Черкаської області, відкритий агрофірмою «Маяк» у вересні 2015 року.

Абсолютно новий підхід з боку держави закладено і у програмі підтримки малого та середнього виробника. Досі державна підтримка надавалася виключно у вигляді компенсації будівництва та відбудови. Зараз держава готова співфінансувати підприємців на початку їхньої роботи і фінансувати досить суттєво – до 70%, при виконанні підприємцями умов, що висуваються.

При фінансуванні грантових програм для початку бізнесу держава прагне частково повернути гроші в бюджет за рахунок створення робочих місць. Так виконується соціально-економічна функція забезпечення зайнятості українців.

Отже, така векторна спрямованість діяльності регіонів сприятиме розвитку продуктивних сил та регіональної економіки, підвищить зайнятість населення, сприятиме продовольчій безпеці регіонів та країни в цілому.

Література

1. Tsymbala Olga Stefanivna, Dorosh Julia Stepanivna. Development of tourist oriented farms of Lviv region. Geography and tourism. URL: http://www.geolgt.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=360&Itemid=221&lang=en (дата звернення: 12.05.2023).

2. Іванів С. І., Драбчук Н. Ю. Впровадження сільського зеленого туризму у фермерських господарствах як один із напрямків ефективного використання їх ресурсного потенціалу. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. Вип 16. Т.2. С. 210-220. doi: 10.15330/apred.2.16.210-220.

3. Тарас Висоцький. Нова аграрна політика: довіра до сільського господарства України зміцнюється. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/849957.html> (дата звернення: 17.05.2023).

Мініна В. О., аспірантка кафедри економіки промисловості
Одеський національний технологічний університет

МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: АДАПТАЦІЯ ДО ВІЙНИ, ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Сьогодні малий та середній бізнес є тим соціально-економічним фундаментом, без якого інноваційно-орієнтовані країни, особливо європейські, не можуть досягти сталого розвитку. МСП визначають темпи економічного зростання, структуру та якість ВВП. Їх основна функція – генерувати валовий внутрішній продукт країни, створювати робочі місця та забезпечувати зайнятість населення. Цей сектор економіки стає одним з основних двигунів економічного росту в багатьох країнах світу, зокрема і в Україні. Проте, на тлі розвитку МСП, Україна стикається з найсерйознішим викликом за всю історію її незалежності – війною з Росією.

Українська економіка складається з двох нерівних сегментів, які мають схожі, але дуже різні виклики та потреби. Перші це великі підприємства з річним оборотом більше 120 млн. доларів США, в основному це державні підприємства або компанії, що належать найбільшим промисловим конгломератам. На противагу цьому на початок 2022 рік працювало близько 370 000 малих і середніх підприємств та 1,5 мільйона фізичних осіб-підприємців [1].